

Tvorba veřejných politik

VPLn4513 Tvorba a implementace VP

Josef Horňáček

- Nastavení agendy
- Politická moc a vliv na politickou agendu
- Proces definování problému
- Aktéři a jejich moc a zájmy v procesu nastavování agendy a definování problémy

Obsah

Jde o soubory problémů, porozumění příčinám, symboly, řešení a další prvky, které jsou centrem zájmu veřejnosti a vládních úředníků (Birkland 2007)

Obsahují **formulované, řešené, případně odkládané soubory sociálních problémů** a způsob, **jak je jim rozuměno** a **jak o nich aktéři komunikují,**

Promítají se do nich **dlouhodobé záměry** a **aktuální politické preference,**

Jsou střetem veřejných a skupinových zájmů, a proto jsou jednotlivými aktéry neustále přehodnocovány (z důvodu měnících se potřeb a zájmů, stavu poznání či mimo-racionálních vlivů).

Politická agenda

- Proces získávání a pozbývání veřejné pozornosti u jednotlivých případů veřejného zájmu, které mají vliv na jednání různých skupin a veřejných aktérů.
- Návrh opatření, která by měla být uskutečněna
- Předložení konkrétního plánu nebo opatření k veřejné diskusi.
- Universum agendy (viz Birkland, s 261)
- Systematická agenda – návrh možných opatření
- Institucionální agenda – zakotvení opatření v institucích
- Rozhodovací agenda realizace opatření v konkrétních podmínkách

Nastavení agendy

- Politická síla a vliv aktérů (skupiny, aktéři, stakeholderi, participant)
- Moc, autorita, politické aktivity, nátlak (pressure groups).
- Organizování opoziční politické aktivity, politická hnutí, odpor/resistence, přímá akce.

Politická moc a politická agenda

- (1) existuje soubor veřejných problémů, (2) aktuální politicko-mocenské konstelace, (3) realizované veřejné politiky, (4) potenciální aktéři a (5) možnosti volby
- POLITIČTÍ AKTIVISTÉ [policy entrepreneurs] (zvolení zástupci, úředníci, lobbisté, akademici, novináři) se snaží, aby se ostatní aktéři ztotožnili a prosazovali shodné politické ideje, které jsou v průběhu let pěstovány a propojovány v názorových a politických komunitách (Kingdon 1984)
- Součástí úspěšně nastolené agendy jsou tzv. OKNA PŘÍLEŽITOSTÍ, kterých musí političtí aktivisté využít, dokud se nezavřou (Birkland 2004)
- Při nastolování agendy jsou důležité tři subsystemy, mezi kterými existuje hustá síť vztahů (Deuring a Rogers 1996), v nichž jakýkoliv pohyb může vyvolat změnu: VEŘEJNOST (formuje veřejné agendy), POLITIKA (formuluje politické agendy) a MÉDIA (jsou brána v potaz veřejností a politiky)

Proces nastolování agendy

- Pluralistické teorie předpokládají, že existuje množství skupin, které soutěží v otevřeném politickém systému v otevřené soutěži. (Hamilton, Madison)
- Elitářská teorie předpokládá, že mezi skupinami obyvatel se tvorba politiky soustředí do rukou nejmocnějších, nejbohatších a nejvzdělanějších elit. (Paretto, Michels)
- Existence soutěživého řádu (Merton)

Pluralistická vs. Elitářská teorie

- Problém: společensky formulovaný a konstruovaný jev, který by měl být řešen veřejnými nástroji (chudoba, epidemie, doprava, kriminalita, nedostatek bytů, péče o seniory, vzdělání, integrace migrantů, životní prostředí...).
- Řešení prostřednictvím regulací, nařízení, zákonů a opatření, které mají povahu veřejných statků.
- Veřejný statek: statky a služby, které jsou nedělitelné a nevýlučné, nelze je dělit na části, pokud jsou poskytnuty jedinci, jsou dostupné všem členům společnosti.

Proces definování problému

- Zdroj problému a jeho příčiny
- Rozsah problému
- Dopad problému
- Indikátory problému (pozorovatelné/měřitelné).
- Klíčové události (focusing events) a jejich reflexe
- Symboly
- Narativy (causal stories)

Strategické aspekty definice problému

- Uvědomění si obtížné situace a identifikace problému.
- Definování a pozorování problému: role zkušenosti.
- Tvorba a rozvoj hypotéz a posun od známého k neznámému.
- Kritická kontrola prvků reflexe a přeměna znalostí z neověřených na ověřené.
- Experimentální potvrzení (verifikace domnělé myšlenky).

Členění problému

- Reflexe: schopnost uvědomění, fixování myšlenek, seriózní úvahy
- Nutnost poznání struktury, podstaty a povahy reflexe
- Rozpor mezi „odborností“ a „školními znalostmi“
- Absence konkrétně formulované teorie

Reflexe problému

Volení političtí představitelé
Úředníci/byrokracie
Politické strany
Nátlakové skupiny
Think tanky a výzkumné organizace
Masové sdělovací prostředky
Akademičtí experti a konzultanti

Aktéři VP

- Politické symboly
- Monopolizace politiky (privilegované postavení politických stran)
- Koalice skupin
- Překonávání mocenského deficitu (okno příležitostí)
- Konfliktní linie
- Trvalost politických opatření

Skupiny a jejich moc ve VP

- Dotazy a náměty?

Děkuji za pozornost
